

Besluit van de Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 26 mei 2026, inzake toestemming tot inzage in archiefbescheiden met betrekking tot de staatsgreep in Suriname in 1980, zoals bij het Nationaal Archief geborgen in het archief van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (1849) 1945–2010, nummer toegang 2.02.28 (Besluit toestemming inzage archiefbescheiden Staatsgreep Suriname 1980)

De Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

Gelet op artikel 2 van het besluit van de Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal tot beperking van de openbaarheid van enige bescheiden uit het archief van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (1967) 1980–1989 (1990), behorend bij de verklaring van overbrenging d.d. 2 september 2010 van 21 februari 2011, Staatscourant 2011, nummer 3681;

BESLUIT:

Artikel 1

De Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal verleent eenieder inzage die om inzage verzoekt van inventarisnummer 20421 in het Archief van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (1849) 1945–2010 met toegangsnummer 2.02.28 als bedoeld in artikel 2 van het besluit van de Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal tot beperking van de openbaarheid van enige bescheiden uit het archief van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (1967) 1980–1989 (1990), behorend bij de verklaring van overbrenging d.d. 2 september 2010 van 21 februari 2011, Staatscourant 2011, nummer 3681.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking met ingang van 27-05-2026.

Artikel 3

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit toestemming inzage archiefbescheiden Staatsgreep Suriname 1980.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Den Haag, 26 mei 2026

*De Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
P. Oskam*

TOELICHTING

Op 7 mei 2026 verscheen het advies 'Naar een gedeeld verleden. Advies over de mogelijkheden om de openbaarheid van archieven over Suriname uit de jaren tachtig te vergroten' van het ACOI. In dit advies wordt ook een besluit van de Tweede Kamer gevraagd, aangezien er een belangrijk overgebracht dossier in dit verband een beperking aan de openbaarheid heeft tot 2060. Met dit besluit voldoet de Tweede Kamer aan het advies van het ACOI.

Het inventarisnummer 20421 in het archief van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (1849–1980–1989 (–2010) met toegangsnummer 2.02.28, waar dit besluit betrekking op heeft, is beperkt openbaar op grond van de belangen van de Staat of zijn bondgenoten (Aw 1995 art. 15.1b). Op grond van artikel 15, lid 7 van de Archiefwet 1995 beoordeelt de voormalig zorgdrager of inzage in dit soort inventarisnummers mogelijk is op grond van de wet die van toepassing was vóór overbrenging. Ten tijde van het instellen van de beperking in 2011 gold hiervoor nog geen wetgeving, omdat de Tweede Kamer niet onder de werking van de Wob viel. Inmiddels is de Wob van toepassing.

Het betreffende inventarisnummer heeft in de inventaris van dit archief de volgende omschrijving: *18031-6/7 onderzoek naar de militaire missie Suriname, enkele bijlagen bij het rapport, 1984. Openbaarheid beperkt tot 01-01-2060.* Het genoemde rapport zelf bevindt zich in hetzelfde archief onder nummer 12955 en is geheel openbaar. Het rapport en de bijlagen gaan over de vraag of Nederland en dan in de persoon van het hoofd van de toenmalige Nederlandse Militaire Missie in Suriname, kolonel Hans Valk, betrokken was bij de staatsgreep van 25 februari 1980, waarbij een groep officieren onder leiding van Desi Bouterse aan de macht kwam.

De beperking op nummer 20421 is bij besluit van de Tweede Kamer van 21 februari 2011 ingesteld, ruimschoots nadat het archief was overgebracht (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2011-3681.html>). In dit besluit wordt geen nadere motivatie voor deze beperking gegeven. Tot die tijd was het dossier openbaar in het archief aanwezig. In de periode voor de overbrenging was het in de leeszaal van de Tweede Kamer beschikbaar voor Leden.

Over de beperking op de openbaarheid van dit stuk en van andere dossiers over Suriname is steeds discussie geweest. Over de stukken in het archief van Buitenlandse Zaken heeft de Kamer nog in februari 2021 een motie aangenomen van het Kamerlid Karabulut (Kamerstuk 20.361, nr. 190) om 'de Surinamedossiers' openbaar te maken. BZ heeft naar aanleiding daarvan ook stappen ondernomen om tenminste de termijn van beperking in te korten en in enkele gevallen ook de beperking op te heffen.

In de tussentijd heeft historica Ellen de Vries onderzoek gedaan naar deze kwestie en dan in het bijzonder de persoon van Hans Valk. In 2021 heeft zij het boek *Hans Valk. Over een Nederlandse kolonel en een coup in Suriname (1980)* (Hans Valk | Walburg Pers) gepubliceerd. Zij beschrijft in de verantwoording haar zoektocht naar o.a. inventarisnummer 20421 en hoe zij in 2019 van de toenmalige Griffier van de Tweede Kamer nul op rekest kreeg voor de inzage. Deze bijlagen heeft zij vervolgens aangetroffen in het archief van de overleden VN-journalist Gerard van Westerloo, dat zich in ongeordende staat in het IISG te Amsterdam bevindt. Deze bijlagen heeft zij integraal in haar boek opgenomen (p 189–242).

Inzage door de Tweede Kamer van het betreffende stuk leverde op dat de inhoud van het betreffende inventarisnummer vrijwel gelijk is aan de gepubliceerde bijlagen. Ook bleek bij de inzage dat het beperkt openbaar houden van dit dossier, los van de publicatie, naar de huidige inzichten niet meer nodig is.

De Archiefwet 1995 biedt echter niet de mogelijkheid om de beperking aan de openbaarheid op grond van art. 15.1b op te heffen. Pas bij van kracht worden van de nieuwe Archiefwet per 1 januari 2027 bestaat die mogelijkheid wel. De Tweede Kamer is voornemens per die datum de Minister van OCW, de huidige zorgdrager van dit archief, te adviseren de beperking aan de openbaarheid van inventarisnummer 20421 op te heffen.

Tot die tijd blijft de beperking formeel in stand, maar op grond van dit besluit zal de bezoeker het inventarisnummer zonder tussenkomst van de Tweede Kamer bij het Nationaal Archief kunnen opvragen. Een zinsnede van die strekking zal bij het inventarisnummer worden opgenomen.

Op deze wijze hoopt de Tweede Kamer bij te dragen aan een grotere openbaarheid van de dossiers over Suriname in de periode 1975–1985 en daarmee recht te doen aan het advies van het ACOI.